

med naše dobro ljudstvo. In spomnili smo se zaslug, ki si jih je kot prvi urednik „Potopnikov“ stekel za južno-štajersko učiteljstvo in tedaj nam je z vso težo legla v dušo zavest o bridki izgubi, ki je zadela ves slovenski učiteljski stan.

Porodil se je pokojni Lopan l. 1844. v Braslovčah od kmečkih starišev. Študiral je v Celji, kjer je l. 1862. zvršil jednoletni preparandijski tečaj. Ko je potem služboval na večih krajih, postal je l. 1875. nadučitelj in voditelj na tedaj novo ustanovljeni okoliški trirazrednici v Celji. Tukaj pa je imel precej težko stališče; boriti se mu je bilo na vse strani, kar je preje neizrečeno delavnega in za vse pojave zanimajočega se moža konečno iz javnosti prepodilo popolnoma v zasebno življenje. O njegovi marljivosti govori obilica uradnih in različnih društvenih priznanic.

Največja zasluga Lopanova za slovensko učiteljstvo in za novodobno šolo na spodnjem Štajerskem pa je, da je ob ustanovitvi „Potopnika“ prevzel uredništvo, kateri posel je opravljal skoro 2 leti. Spretno però in dobro poznanje zakonov ga je usposobilo za ta posel in je tudi častno izvršil svojo zadačo.

V svojem vedenji je bil Lopan skromen in pred vsem jako kolegijalen. Dvakrat je bil član okrajnega šolskega sveta.

Tako smo v kolikor možno najkrajših potezah orisali njegovo življenje; seveda se pri tem mnogih stranij niti dotakniti nismo mogli. Ali naj toliko zadostuje: saj njegovo ime itak ne premine, ker je tako tesno zvezano z zgodovino štajerskega slovenskega učiteljstva.

Naj v miru počiva!

J. Sch.

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gospod Svitoslav Knific, učitelj na Trsteniku, 1⁸⁰ gld.

Učiteljski konvikt: G. Svitoslav Knific, učitelj na Trsteniku 2⁴⁰ K; g. Fran Kovač, učitelj v Zatični, nabral pri pogrebu rajnega nadučitelja Josipa Korbana v Št. Vidu med učiteljstvom litijskega okraja 13⁶⁰ K.

Vabilo. Kranjsko učiteljsko društvo boče imelo v četrtek dne 6. vel. travna ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopji v Št. Juriji svoje glavno zborovanje. Razven običajnih točk je na dnevnem redu tudi poročilo gg. L. Jelenca in D. Česnika „Kako naj učiteljstvo kranjskega okraja proslavlja 50letnico vladanja Njega Veličanstva cesarja Franciška Jožefa I.?” ter poseben referat g. D. Benedika „Kako naj si učitelj pridobiva ugled med ljudstvom?“

K obilni udeležbi vabi najuljudneje

odbor.

Katoliška duhovščina na Bavarskem si snuje tudi svojo denarno zadrugo. To vest prinaša dunajska „Reichspost“ z dne 22. mal. travna. Takó smemo trditi, da „učiteljska denarna zadruga“ ni nikaka utopija.

Učitelji-kandidatje so dobili pri zadnjih državnozbornskih volitvah glasov: na Dunaji Katschinka 520 (voljeni Strohbach 2926), Bruhns 1216 (Gregorič 2818), Tomanek 233 (Schneider 6971), Hohensinner in Rehling 1551 oziroma 830 (Liechtenstein 8081); na Češkem E. Arnolg 87 (Glöckner 113), Sokol 1568 (nasprotni kandidat le 212). Število glasov, ki jih je dobil Drexel in pa klerikalni učitelj Thurnher, nam ni znano.

Šolska kopališča. V Berlinu je že 7 mestnih šol s kopališči za šolarje. — Kakor čujemo, namerava tudi občinski svet ljubljanski napraviti na mestnih šolah kopališča za učence.

*) Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ se namerava obrniti do vseh okrajnih učiteljskih društev s prošnjo, da bi blagovolila ista v proslavo plodonosnega 50 letnega vladanja našega presvetlega cesarja prirediti po jedno veselico v korist „Cesar Franc Jožefovi ustanovi za učiteljske sirote na Kranjskem.“ Prosimo, da bi sl. odbor, oziroma p. i. gg. poročevalca blagovolila uvaževati ta nasvet. Uredn.

Šolska preosnova na Ogerskem. Ogerski učni minister je naznanil, da se na Ogerskem temeljito preustroji ljudsko in srednje šolstvo. V kakem smislu se bode to zgodilo, ni minister točno povedal, a po dosedanjih skušnjah smemo sklepati, da se bode gledalo, da se bolje pospeši po šolah madjarizacija. Na ločitev cerkve od države ogerska vlada ne misli. To bi bilo težavno. Sicer je pa na Ogerskem cerkev običajno podpirala vlado v pomadjarjevanju mladine in se že zatorej ne kaže ž njo spreti. Madjarizacijo pa ogerski državniki zmatrajo za glavno svojo nalogo.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole. Za člane te komisije so imenovani gg. Anton Črnivec in Ivan Macher, profesorja na učiteljsku, ter Anton Maier, vadnični učitelj.

Potrjena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je dovolilo rabo šolske knjige „Latinske vadbe za tretji gimnazijski razred“, katero je spisal ravnatelj dr. L. Požar, na vseh gimnazijah, kjer je slovenščina učni jezik za latinščino.

Šolski vrti na Kranjskem. Kakor posnamemo iz statističnega izkaza deželnega šolskega sveta, nalaja se sedaj v naši kronovini 209 šolskih vrtov in 190 sadnih drevesnic — število, ki pomenja znaten napredek v primeri s prejšnjimi leti. V 279 ljudskih šolah poučevalo se je tudi v sadjarstvu in raznih kmetijskih strokah.

V Št. Vidu pri Zatičini je umrl dné 19. mal. travna ondotni nadučitelj gospod Jos. Korban v starosti 47 let. Bil je več let tudi načelnik krajnega šolskega sveta in v občé jako čislán šolnik. Večinoma je poučeval le na tej šoli. Služboval je 29 let pri učiteljstvu. N. v m. p.!

Bog i Hrvatska. Vč. župnik Grubišnopoljski, ki je Slovencem znan po krásni knjigi: „Materino delo za Boga in domovino“, je podaril svojemu narodu zopet prelepo knjigo: „Bog i Hrvatska“. Dobiiva se pri pisatelju (Ivan Nep. Jemeršič, župnik, Grubišnopolje-Hrvatska). Cena 1-20 gid. Priporočamo to prelepo delo ne samo Hrvatom, ampak tudi Slovencem kar najtopleje. Želeti bi bilo, da dobimo tudi to knjigo v slovenskem prevodu.

Pomladni glasi, posvečeni slovenski mladini. S štirimi slikami. 7. zvezek. Uredil in založil Evgen Lampe. V Ljubljani, 1897. Cena 30 kr., vez. 40 kr.; po pošti 5 kr. več. Kakor druge, tako tudi 7. zvezek pozdravljamo ter slovenski mladini najtopleje priporočamo.

Občinski svet — denuncijant. V občini Zuckmantel so socialisti postavili nadučitelja Karla Czermina za volilnega moža. Ta učitelj pa že poprej ni bil po volji tamšnjemu župniku Kunze-ju, ker je odločen nasprotnik klerikalizma. Župnik je zatorej predlagal v občinskem svetu te šleske občine, da učitelja pri poveljništvu érne vojske ovadijo, ker je učitelj tudi nadporočnik v érni vojski. To se je tudi zgodilo. Ob jednem so prepis te ovadbe poslali tudi okrajnemu glavarstvu, da tako učitelju nakopljajo disciplinarno preiskavo, kar se jim pa ni posrečilo. Pri tem je pa omeniti, da učitelj ni socialist, temveč so ga socialisti jedino volili, da preprečijo izvolitev klerikalnega kandidata.

Grof Badeni in nova večina. Ministerski predsednik grof Badeni ni nič prav zadovoljen z večino, ki se je osonovala brez njega. Posebno Dipaulijeva stranka Badeniju ne ugaja. Boji se, da pride s kakimi šolskimi predlogi, za katere ne bode mogla biti vlada. *Proti spremembi sedanjega šolskega zakona so zlasti generali, ki nimajo zaupanja, da bi verska šola dajala toliko izobraženosti, kolikor jo je želeti, da je imajo mladenci, ki pridejo k vojakom. Z generali pa grof Badeni ne mara biti v navzkrižju.*

Gospod Jan Lego, veliki Slovan in prijatelj Slovencev v Pragi, namerja preživeti letošnje počitnice na Gorenjskem. Kakor je razveselila ta vešt nas, istotako z veseljem pozdravijo med seboj naš Gorenjci apostola češkoslovenske vzajemnosti.

Slovanski učiteljskišniki v Kopru so dovolj okušali zadnje dni italijansko kulturo in svobodo. Napadali so jih najeti lahonski fakini na poti iz šole in celo v stanovanjih. Pobegnili so tedaj vsi slovensko-hrvaški dijaki peš iz Kopra v Trst, ker niso bili več varni življenja. Ko bi prebivalstvo kakega mesta tako surovo postopalo proti nemškim dijakom, to bi bil krik po vsi rešeni in nerešeni Germaniji!

Vročá voda za zdravilo. Majhne bolesi v glavi prenehajo, ako se rabi vroča voda na tilniku in na nogah. V vročo vodo namočena in hitro ožeta brisača gorka na želodec položena skoraj nagloma pomaga proti grizenju koliki. Nič ne brani hitreje krvni naval proti plučam, vnetje vrata, revmatizma (skrnine), kakor dokladki od vroče vode. Večkrat zravnana, v vročo vodo namočena in ožeta brisača na boleči del položena, provroči kmalu olajšanje. V vroči vodi napojeni flanelni kos položen okoli vrata vsled davice (Angina) bolnemu otroku napravi v četrt ure olajšavo.

Volitve v dunajski šolski svet. V kratkem bodo volitve v dunajski okrajni šolski svet. Mestni okrajni šolski svet dunajski šteje 50 članov, od katerih jih velik del ime-

nuje vlada. Občinski svet voli 25 zastopnikov, učitelji šest, ravnatelji srednjih šol tri, verske družbe pa tri. Ker občinski svet najbrž pošlje v okrajni šolski svet same protisemite, in bode gotovo še kak drug član protisemita, bode novi okrajni šolski svet imel protisemitsko večino. Učitelji bodo v okrajni šolski svet odposlali napredne može, ki bodo pa ondu imeli kaj težavno stališče.

Premalo spanja škoduje človeškemu zdravju, to vé lahko vsakdo iz lastne skušnje. Če pa odraslega človeka spanje krepi in utrjuje, tembolj potrebno je spanje in počitek otrokom — posebno pa šolski mladini. Saj vemo, da otrok, ko pride v šolsko dobo, zjutraj posebno rad poleži in le težko ga je vzdramiti. To je čisto naravno; črez dan se utruji njegov duh in telo. Posebno radi se utrudijo otroci prvega šolskega leta. Najboljšeinu pedagog se čestokrat pripeti, da se mu začno tudi pri še tako zanimivem predavanju otroci dolgočasiti in če s kako pesmico, deklamacijo, telovadno igro ali pripovedko ne podpreš pouka, bo ves tvoj trud zastoj. Ni pa čudno, če postanejo otroci utrujeni zadnjo uro popoldne, ampak čudno je, če začno zdehati prvo uro zjutraj, ko bi morali biti najbolj čili in spočiti; „Breslauer Zeitung“ poroča, da si je jeden tamošnjih najboljših pedagogov že dlje časa belil glavo, od kod izvira utrujenost otrok že prvo uro zjutraj. Slednjič pride na to, da so otroci premalo spočiti, ker so morali prezgodaj vstati. Da je to istina, se je prepričal takole: Nekoč pravi učencem prvega razreda: „Nikarte se preveč truditi; kdor more paziti, naj pazi in kdor pa ne more, sme tudi zaspati.“ In kaj se je zgodilo? Ko je hotel črez četrte ure pouk nadaljevati, je zapazil, da je izmed 48 otrok 36 spalo! Torej tri četrline! To je jasen dokaz, da so morali otroci prezgodaj vstati. Omenimo naj še, da je bilo to v poletnem času, ko se je pričel pouk zjutraj že ob sedmi uri. Tako utrujenost in zaspanost zapazimo tudi pri nas tiste dneve, kadar je šolarska maša. Gotovo bi bilo pouku in zdravju mladine v korist, ko bi se šolarska maša pričela šele ob tistih uri, ob kateri se pričinja navadno pouk, namesto ob $\frac{1}{2}$ 8, $\frac{1}{4}$ 8 ali še celo ob 7. uri, kakor se to po več krajih dogaja; zato naj bi se pa potem, t. j. po deseti, oziroma po jednajsti uri pouk za pol ure podaljšal. Naša šolska oblastva pa prosimo, da blagovolé vzeji v korist zdravju naše ljube mladine to vprašanje v pretres.

Zboljšanje plač. (Nasvet deželnemu odbornikranjskemu.) Solnograški deželni zbor je sklenil na prošnjo učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja, sklicati posebno enketo iz članov deželnega šolskega sveta in deželnega odbora ter iz zastopnikov učiteljstva s posvetovalnim glasom. — Za regulacijo učiteljskih plač se nam zdi jedina prava pot, da se v posvetovanje glede zboljšanja učiteljskega gmotnega stanja povabijo tudi učitelji. Kranjski deželni zbor je tudi naročil deželnemu odboru, da naj študira vprašanje, kako bi se zboljšalo naše gmotno stanje ter uvedel osebni status. Gotovo bi si deželni odbor to nalogo temeljiteje in bolje rešil, če bi k temu delu povabil tudi primerno število učiteljev. Naravno je, da učitelji bolje poznamo razmere in potrebe našega stanu, kakor pa vsakdo drugi. Med ljubljanskim učiteljskim svetom se je že sestavil odsek, ki bo sestavil natančen pregled učiteljskih plač vseh avstrijskih kronovin in osebni status vsega kranjskega učiteljstva. Kot merilo za službena leta si je postavil odsek datum prvega dekreta v začasnem službovanji na občnih ljudskih šolah.

Tirolsko. Kako malo srca ima črna večina tirolskega deželnega zbora do trepečega učiteljstva, kažejo uzroki, koje je navajal klerikalni vseučeljsčni profesor dr. Hirn kot poročevalec v zadnji seji deželnega zbora na prošnjo učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja. Ta „prijatelj učiteljstva“ je rekel: 1. Je rok za regulacijo učiteljskih plač potekel šele dne 1. prosinca 1897 (govoril je pa dne 27. svečana 1897!); 2. prošnjo učiteljstva paralizujejo tožbe šolskih občin zaradi šolskih bremen, in 3. še nimamo vira, iz kojega bi pokrili te stroške. — Taki so naši klerikalni prijatelji. In, če kdo misli, da bi bili pri nas drugačni, če bi imeli večino v deželnem zboru, se zelo moti!

Šlezija. (Strahovanje učiteljev.) Član centralnega odbora šlezjskega učiteljskega društva, meščanski učitelj, Karol Kreisel je bil zadnje dni meseca sušca suspendiran od službe; proti njemu se je pa uvedla disciplinarna preiskava. Pri zadnjih državnobzorskih volitvah je bil od socialnih demokratov izvoljen za volilnega moža. To strahovanje, ki žuga šlezjskemu učiteljstvu uničiti najhujšega bojevnika za novo šolo, obsoja vse učiteljstvo.

V novi državni zbornici je 50 poslancev, ki pripadajo učiteljskemu stanu in sicer: 10 duhovskega stanu; 3 so ljudski učitelji, 24 srednješolski profesorji, 12 visokošolski profesorji; 1 poslanec je šolski svetnik.

Pogled na deželne zbore. Skoraj v vseh deželnih zborih naše države so prišle na vrsto tudi prošnje učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja. Deloma se je učiteljskim željam takoj ugodilo le pri nas na Kranjskem, popolnoma pa nikjer. V obče se je pa povsod povdarjala potreba, da se učiteljstvu mora pomagati. Seveda, pomanjkanje denarja in strah pred davkoplačevalci sta bila glavni vzrok, da se učiteljstvu ni takoj po-

magalo. In vendar se je samo v kranjskem in železiškem deželnem zboru povdarjalo, da je tudi država dolžna prispevati posameznim kronovinam za pokritje ljudskošolskih stroškov. Da se pa državo v to pridobi, bo treba vsekako sprožiti to stvar v državnem zboru pri prihodnji proračunski razpravi!

Le črni gornjeavstrijski deželni zbor je učiteljstvu namesto kruha ponudil kamenje. Vse, kar se je storilo, je bilo, da se je dovolilo 1000 gl. v podporo naprednejšim družinskim očetom. Doba dr. Ebenhochova!

Solski red. Mestna šolska deputacija v Berlinu je izdala v začetku novega leta naredbo, katera je v šolskozdravstvenem oziru velike važnosti. Določilo se je namreč, da mora učitelj za vsako uro 5 minut in za vsako drugo uro pa 15 minut prekiniti s poukom. Ta naredba ima te-le določbe:

1. Pouk se prični dopoludne in popoldne točno 10 minut potem, ko je pozvonilo. Zadnje dopoldanske in popoldanske ure se nehajo šele, ko je pozvonilo; učenci odhajajo šele po danem znamenju.

2. Dopoludne se prekine po drugi uri za 15 minut in učenci naj se peljejo pri ugodnem vremenu na dvorišče; v poletnem času sme voditelj to pavzo tudi podaljšati.

3. V tistih razredih, v kojih se poučuje 5 ur nepretrgoma, se prekine tudi po 4. uri za 15 minut.

4. Popoldne je vpeljati jednako pavzo tudi po prvi uri.

5. Med dvema urama, ki nista ločeni po jedni teh treh navedenih pavz, se prekine s poukom za 10 minut. Med tistim časom je odgovoren tisti učitelj za red, ki poučuje za meduro.

Z veseljem pozdravljamo te določbe, ker so v prid zdravju otrok in učiteljev. — In pri nas?!

Opustitev meščanskih šol. Štajarski deželni odbor je poročal deželnemu zboru, da je število obiskovalcev deželnih meščanskih šol, žal, vedno manjše. Vслед tega je deželni zbor že opetovano sprožil vprašanje, če bi ne bilo bolje, ko bi vsaj nekatere deželne meščanske šole preustrojili v občne meščanske šole, ali pa v rokodelske šole.

Okrajno učiteljsko društvo graške okolice je izdalo meseca sušca oklic, v kojem vabi slovanska učiteljska društva k združenju z nemškimi učiteljskimi društvi, da bi z družinami močmi se branili proti bolj in bolj vsiljajočemu se klerikalizmu. Med drugim pravi ta oklic tudi to-le: „Sollen wir sie (klerikalce) nachhaltig bekämpfen, sollen wir ihre ununterbrochenen Angriffe wirksam zurückschlagen, so müssen auch wir einig werden, müssen wir in heissem Streite gegen sie alles uns sonst Trennende vergessen, dürfen wir weder deutsch noch slavisch sein, sondern müssen einzig und allein uns als Lehrer fühlen. . . . Jeder soll sein Volk lieben und hochachten, jeder seine Muttersprache pflegen — aber die Freiheit der Schule von geistlichem Zwange ist international. Geistliche Herrschsucht bedroht die Bildung aller Nationen, daher ist es unsere heilige Pflicht, einig zu sein in der Abwehr!“

IX. skupščina „Zaveze“ bo v Celji v 4. in 5. dan vel. srpana t. l. — Umestno in času primerno bi bilo, ko bi tudi pri naši „Zavezi“ kedo poročal „o položaju šole in učiteljstva“, kakor bodo to storili pri nemški učiteljski zvezi. Koroško deželno učiteljsko društvo je pa za letošnji občni zbor postavilo na dnevni red: „o političnem, socialnem in znanstvenem stališču učiteljskega stanu“. Tudi poročilo „o uvedbi osobnena štatusa“ bi bilo na mestu. Če ima kdo veselje do jednega teh poročil, naj se pravočasno oglasi.

Nedostajanje učiteljev na Spodnjem Štajerskem. Učitelji na Štajerskem so primeroma dosti bolj plačani nego tovariši na Kranjskem ali na Primorskem, a vendar primanjkuje tudi tam učiteljev. Navadno velja pravilo, da more jeden učitelj poučevati k večjemu 80 otrok, a na Spodnjem Štajerskem je mnogo šol, kjer pride na jednega učitelja veliko več nego 80 solarjev; vseh šol, na katerih bi bilo treba vsaj še jednega učitelja, je na Spodnjem Štajerskem 104. To je gotovo jako velika številka za tako napredno kronovino, kakor je Štajerska. Značilno je, da so le na Spodnjem Štajerskem razmere tako slabe — v primeri s Kranjsko, Goriško in Istro so seveda še prav dobre — dočim so na Gorenjem in Srednjem Štajerskem znatno boljše.

30. sušca 1797. leta je bil za Ljubljano dan velikanske vznemirjenosti. Tega dne pred osmo uro zjutraj namreč je prišla prva francoska pehota v naše mesto. Vodili so jo jeden oberstlajtnant in pet francoskih husarjev. Bojazljivejši del ljubljanske denarne aristokracije je izbežal že prejšnji dan iz Ljubljane. A strah je bil neutemeljen. Ko je primarširala 1. mal. travna vsa generala Bernadotteja armada z godbo na čelu, pridobili so si Francozje z izvanredno lepim vedenjem kmalu simpatije v vseh meščanskih slojih, Napoleon Bonaparte pa je izdal za Kranjce jako pomirljivo proklamacijo.

Klerikalna pedagogika. V Lienzu, v pobožni Tirolski, so na ljudski šoli nastavljeni kot učitelji tudi frančiškani. Jeden teh, pater Gervazij, je te dni stal pred kazenskim sodnikom, ker je svoje učence neusmiljeno pretepeval. Sodišče je patra zaradi trpinčenja otrok obsodilo na 24 ur zapora.

Važno odredbo je razglasilo naučno ministerstvo; dovolilo je namreč, da se s 1. vinotokom 1897. l. vpišejo tudi ženske kot redne ali izredne slušateljice na modroslovnih fakultetah avstrijskih vseučilišč.

Iz Lizbone nam prihaja sledeča zanimiva vest o čudnih šolskih razmerah portugalskih. Ko je pred nekaj dnevi vladni komisar nadzoroval šolsko poslopje junqueirsko, je poročal, da šolsko poslopje nikakor ne ustreza vsem zahtevam, kajti šolska tla so vsa premočena, ker jih pomankljiva streha ne varuje pred deževnimi nalivi, tudi stene niso cele in še te vse zamazane, zato zahteva od šolske oblasti hitre pomoči. Ali kijubu energičnemu nastopu vladnega zastopnika se razmere v ničem niso izpremenile, kajti učitelj mora ob deževnem vremenu z dežnikom v roki poučevati dečo, ki prihaja s slamatimi plašči pokrito v šolo, da se obvaruje v šolski sobi pred vremenskimi nezdodami. Čujte, kaj piše ubog učitelj-trpin v pismu, koje pošilja mej svet: „Ko Vam pišem te vrste, je v šoli vse pod vodo, v šolski sobi dežuje z vso silo kot na prostem. V šolski sobi bi mi ne bilo moč pisati, kajti v njej so vsi stoli in mize premočene, ni ga subega mesta v njej. Vendar moram jutri (t. j. 7. prosiusa t. l.) 74 učencev 5 ur poučevati.“ Ubogi portugalski kolega, pri nas so pa razmere vendar-le veliko boljše. —c.

Vabilo k zborovanju „Pedagogičskega društva“ dne 6. vel. travna t. l. ob 11. uri predpoldne v šoli v Škocijanu. Dnevni red: 1. Odborovo poročilo. 2. „Kako učitelj lahko pospešuje navadno blagostanje.“ Poročevalec g. ravnatelj Iv. Lapajne. 3. „Meritev teles v ljudski šoli.“ Metodsko obravnava g. predsednik J. Bezljaj. 4. Razgovor o raznih šolskih vprašanjih. 5. Nasveti zaradi skupnega obeda naj se vsak udeležnik pravočasno oglasi pri g. nadučitelju Lavriču. Pri posebno neugodnem vremenu se predloži zborovanje za 8 dni. — K obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Učiteljsko društvo za Sežanski šolski okraj bode imelo svoj redni letni občni zbor v 6. dan vel. travna meseca t. l. v Sežani ob 10. uri dopoldne z običajnim dnevnim redom.* — K obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Premoženje Rothschilda. Okrogla vsota premoženja Rothschilda znaša 10 milijard frankov. (Ko bi bili v srebru, bi vlak segal od Siške pa nad Vižmarje, da bi mogel peljati vse najedenkrat.) (8 km.)

Od tega ima francoska rodovina 1 milijardo. V letu 1875 so imeli komaj polovico te vsote, tedaj se jim je v 18 letih še več kot podvojila. Izračunilo se je, da bode do leta 1965. naraslo do neverjetne vsote 300 milijard. Z obrestmi od kapitala bi se lahko 37 milijonov ljudi, tedaj vse francosko prebivalstvo ž njimi preživelo. V letu 1800 ni imel ded Rothschilda še nič, še le po bitki pri Waterlov je pričel bogateti.

„Signal“ francoski list, iz katerega so se te date posnele, pridene sledeče: Ni treba biti socialist, vendar mora vsakdo, ki še trezno misli, priznati, da je tako kopičenje kapitalov pod jeden klobuk več ko nezdravo za našo moderno civilizacijo, med tem ko tisoči lakote umirajo.

Jaz pa sem vsiknil: „Ko bi se vsaj jeden vagon srebrnjakov odtrgal od Rothschildovega vlaka kot poboljšek slovenskem učiteljem, pa bi bila mirna Bosna.“

Jos. Korošec.

Daljnopisni stroj. (Fernschreibmaschine.) Pred kratkem kazala se je v znanstvenem klubu na Dunaju nova znajdba, katera gotovo omogoči, da bode imel vsak naročnik „telefona“ svoj lastni „telegraf“ ali brzojav v hiši. Iznajdel je dotični stroj neki Hoffmann in je imenoval aparat „telescripteur“, kateri obstoji iz „telegrafa“ in je v zvezi s pisalnima strojem, kakoršen se rabi po raznih „komptoarjih“. Namesto jedne tipke, s katero manipulira brzojavni uradnik, ima vsaka črka abecede svojo tipko. Ako je takšen aparat v zvezi z električno napeljavo n. pr. z „telefonom“, moči je vsakeinu pismeno občevati po najkrajši poti.

Ako se pritisne na jedno tipko abecede lastnega aparata, prikaže se dotična črka na papirnatem traku jednako komerno odvijaje se z vretena, na aparatu tistega, s komur je zezan. Aparat ima veliko prednosti pred telefonom. Vsakdo ga lahko rabi in se mu ni potreba vezati posebej. Če se nastavi za vsprejem poročil, deluje kar sam in omogoči poročila priobčiti, brez da bi moral biti kedo pri vsprejemu navzoč, kar je seveda pri telefonu nemogoče. Tudi bolj zanesljiva bodejo poročila teleskripterja, kakor telefons, ker bodo razločnejša in pismena.

Jos. Korošec.

*) Za pevske vaje naj vsakdo prinese seboj „Pesmarico“.